

Sumar

Studii și articole

Istorie

Fábián István, *Câteva considerații privind conceptualizarea frontierelor și manifestările geopolitice în antichitatea târzie*, p. 7.

Rezumat: Scopul prezentului studiu este de a prezenta câteva aspect privind ideologia frontierelor în antichitatea târzie, o perioadă cu transformări profunde și radicale, care au înscris istoria continentului European pe o nouă cale. Care a fost ideologia frontierelor romane și câte implicații de natură terminologică există sunt doar câteva din aspectele considerate de această lucrare.

Cuvinte cheie: limes, Antichitate târzie, identități, migrații barbare.

Georgeta Fodor, *Provocările vieții cotidiene. Aspecte privind viața femeilor din Țara Românească, Moldova și Transilvania în secolele XV-XVII*, p. 13.

Rezumat: Cercetarea vieții cotidiene a omului medieval reprezintă încă un domeniu de studiu generos. Prin urmare intenția noastră a fost de a sublinia, încă o dată, generozitatea subiectului istoric. Dar îl analizăm dintr-o perspectivă de gen. În acest sens, am studiat documentele medieval privind viața cotidiană a femeilor și provocările cu care s-au confruntat> conflicte politice conflicte militare etc., toate aceste evenimente influențându-le viața și destinele lor. Am demonstrat faptul că în ceea ce privește aceste provocări, bărbații și femeile s-au confruntat cu același destin. Nu se mai poate pune problema unui diferențe de gen la acest nivel. Analiza a relevat de asemenea complexitatea vieții oamenilor medievali.

Cuvinte cheie: viață cotidiană, femei, exil, conflicte militare, captivitate turcească, violență, abuzuri.

Cristian Ploscaru, Bogdan Petru Maleon, *Violența politică exprimată ca discurs al puterii între tradiție și modernitate în Principatele Române*, p. 29.

Rezumat: Studiul violenței ca discurs al puterii în Principatele Române, reprezintă un demers cvasi inedit în cercetarea Românească (istorică, sociologică, antropologică). Există referințe bibliografice limitate referitoare la subiect, și cu câteva excepții, ele sunt tributare unui concept care privește actele de violență a partidului politic aflat la putere privite ca mijloace de dominare, dar nu și din perspective limbajului politic, ca mijloc de comunicare, dinte putere și societate. Analiza violenței ca discurs al puterii permite identificarea unor răspunsuri credibile legate de o anumită conformare a culturii politice românești din perioada pre-modernă, care combină pedeapsa cu iertarea pentru reconfirmarea puterii, într-un context profund ritualizat, menit a impune un model de guvernământ, în care puterea personală a „hospodarului” reprezenta legea. O altă direcție semnificativă de cercetare abordează fenomene specifice legate de tranziția la modernitate în Principatele Române, atinse doar tangențial în anumite studii de specialitate: violența și codurile de legi, rolul politic particular al interdicțiilor și investigările opozanților politici ai regimului, care aveau tendința de a dezvolta imunitatea puterii princiare și prerogativa sa de a se situa deasupra legii.

Cuvinte cheie: violență, discurs al puterii, Principatele Române.

Olimpiu A. Sabău-Pop, Adrian Vasile Boantă, *Fenomenul corupției în Țările Române. O perspectivă istorică. I*, p. 38.

Rezumat: Dacă ne raportăm strict la noțiunea corupție, se poate afirma că acest fenomen există încă din epoca antică. Există opinii care afirmă că tendința umană spre corupție a existat din totdeauna. Fenomenul de corupție nu se referă doar la mită, abuz, primirea de foloase necuvenite sau alte fapte asociate celor de corupție, fiind aflată, mai de grabă, la intersecția ilicită dintre autoritățile publice cu sectorul privat.

Cuvinte cheie: corupție, autorități publice, Țările Române, mită, abuz.

Gheorghe Bichicean, *Une approche critique sur l'histoire de la franc-maçonnerie en Roumanie: le cas de Tudor Vladimirescu*, p. 47.

Rezumat: Abordarea critică a istoriei francmasoneriei din România: cazul lui Tudor Vladimirescu. S-a scris mult despre activitatea lui Tudor Vladimirescu, privind adeziunea lui la societățile secrete ale timpului, printre care Eteria a jucat un rol fundamental. Multe societăți din secolul al XIX-lea, precum masonice sau de origine masonică, au avut extensii și în spațiul românesc. Tudor aparținea perioadei de înflorirea a francmasoneriei, în care cei care au decis, să lupte pentru ea se găsesc în societățile secrete sau discrete. În

acest studiu am dorit să aducem câteva precizări asupra stării lui Tudor Vladimirescu, în urma unei serii de interogații: Ce era Eteria, o societate secretă sau o filieră politică? Tudor a acționat în acest cadru? Francmasonii care erau în jurul lui, i-au influențat comportamentul? A fost încurajat Tudor Vladimirescu de prezența țarului Alexandru I, francmason la rândul său și garantul mișcărilor naționale? Interpretarea documentelor existente pot completa informațiile deja cunoscute, cu precizări care deschid calea unor noi interpretări. Până la a afirma sau a nega aderarea la francmasonerie a lui Tudor Vladimirescu este necesar a accepta că el a acționat în timpul mișcării de la 1821, într-un context în care el era înconjurat de personaje aparținând francmasoneriei.

Cuvinte cheie: istorie critică, Eteria, justiție masonică, Tudor Vladimirescu, masonerie, revoluție, inițiere, Ipsilanti, Alexandru I, Lojă Masonică

Corina Teodor, *Recitind opera lui Petru Maior. Câteva voci ale generației romantice*, p.58.

Rezumat: Studiul de față își propune o analiză istoriografică a modului în care lucrările lui Petru Maior au ajuns în atenția generației romantice, după 1821. Analiza noastră aparține istoriei lecturii, demonstrând modul în care „lumea textului” s-a întâlnit cu „lumea de cititorilor”. Dacă în cazul în primilor cititori ai operei lui Petru Maior, regăsim autori polemici sau susținători ai ideilor sale (D. Bojincă, E. Murgu, N. Stoica), ori pe cei care aspiră să facă restituiri documentare (V. Popp), exemplele generației romantice ne arată influența directă a acestor lecturi asupra scrierilor proprii. Astfel, T. Aaron, N. Popea, G. Barițiu, Heliade Rădulescu, M. Kogălniceanu, S. Bărnuțiu sunt vocile care s-au bucurat de lectura operelor lui Petru Maior, în deceniile anterioare revoluției de la 1848, și și-au îmbogățit informațiile, cu ajutorul acestora. O mențiune specială se impune pentru implicarea lui Iordache Mălinescu în reeditarea *Istoriei pentru începutul românilor în Dachia*, în 1834 și pentru rolul său în difuzarea unui număr mare de exemplare.

Cuvinte cheie: istoriografie, iluminism, romanticism, lecturi.

Mády Loránd, *Chestiunea subvenționării școlii românești din Brașov în rapoartele diplomatice austriece (1894-1900)*, p. 70.

Rezumat: În contextul politic și cultural din Transilvania sfârșitului de secol al XIX-lea, ajutorul financiar acordat Școlii Românești din Brașov de guvernul român de la București a avut o importanță aparte în păstrarea relațiilor bilaterale dintre România și Imperiul Austro-Ungar. Înțeleasă mai presus decât importanța sa politică, văzută ca un fapt de coeziune culturală a românilor din această zonă geografică, guvernul de la București s-a luptat să continue finanțarea acestei școli, în ciuda opoziției politice a majorității politicienilor ungari. După mai mulți ani de discuții, toate părțile au acceptat soluția unei restituiri integrale a subvenției. Studiul, care descrie aspecte bine cunoscute în istoriografia românească, încearcă să adauge noi detalii și interpretări, bazate pe analiza raporturilor diplomatice austriece și alte resurse care se găsesc în Arhivele Naționale ale Austriei din Viena.

Cuvinte cheie: Diplomatie, mișcarea națională românească, Apponyi, subvenții școlare, Viena.

Răzvan Pârâianu, *The Romanian lawyer – the Romanian demagogue. A debate over the political leadership about the end of 19th century in Transylvania*, p.79.

Rezumat: *Avocatul român – demagogul român. Dezbateri asupra conducerii politice din Transilvania sfârșitului de secol al XIX-lea.* În mod tradițional, avocații au jucat un rol activ în politica militantă datorită naturii profesiei lor care le asigura o anumită independență. Aceasta a fost adevărat în mod particular în Transilvania la sfârșitul secolului al 19-lea când încercările guvernului de a rezolva problema naționalităților a exercitat o presiune asupra majorității angajaților instituțiilor publice. Dat fiind cunoștințele lor juridice, avocații erau un bun prețios pentru mișcarea națională. Totuși, după criza politică din 1910, imaginea publică avocaților români a fost serios deteriorată în urma unei dispute asupra caracterului și utilității lor în mișcarea națională. Acest articol analizează contextul și implicațiile acestor dezbateri. Departe de a fi o disputa politică locală, schimbarea de atitudine se înscrie într-un fenomen mai larg ce ține de tranziția de la un discurs de tip argumentativ la unul cu accente mai degrabă lirice, un discurs care organizează mai mult sentimentele decât judecata audienței. Această schimbare în cultura politică de la începutul secolului al XX-lea a fost posibilă datorită rolului tot mai mare pe care scriitorii l-au jucat în chestiunile publice. În ultimă instanță, „poetul național” este antonimul avocatului, și devine epitomul adevăratului conducător. Acest articol explorează de asemenea modul în care scriitorii și-au asumat rolul conducător, în contextul disputei din 1910, și rolul pe care ei l-au destinat literaturii militante în mișcarea națională.

Cuvinte cheie: cultură politică, literatură militantă, mișcare națională, opinie publică, mass media.

Francesco Randazzo, *“Terra e libertà”. Nascita e sviluppo della “questione agraria” in Russia, dal lavoro libero dei campi alla “rivoluzione” del 1905*, p. 93.

Rezumat: *“Pământ și libertate”*. Nașterea și dezvoltarea “chestiunii agrare” în Rusia de la munca liberă a câmpului la “revoluția” din 1905. Problema agrară în Rusia prezintă o importanță deosebită actualmente. Această problemă este una de cea mai mare importanță, atât pentru marea masă a poporului, cât și pentru guvern. Natura economică a problemei agrare în Rusia constă în reorganizarea Rusiei pe o linie burghezodemocratică. Rusia devenise o țară capitalistă, burgheză dar sistemul proprietății agrare a rămas feudal în mare parte.

Cuvinte cheie: Rusia, problema agrara, modernizare, iobăgie

Andrea Porcaro, *La Romania, Iorga e il problema ebraico*, p. 113.

Rezumat: *România, Iorga și chestiunea evreiască*. Sfârșitul războiului Ruso-Turc în 1878 a dus la semnarea păcii de la St. Stefan, ceea ce a însemnat recunoașterea mult așteptatei independențe a României. Recunoașterea se face în termenii impuși de marile puteri, printre care se impunea extinderea drepturilor civile tuturor cetățenilor, inclusiv evreilor. Prevederile au deschis problema evreilor în România. Evreii au fost întotdeauna asimilați minorităților naționale în România, un “*corpus separatum*”, și au fost întotdeauna reticenți asimilării, care părea a fi singura posibilitate de rezolvare a diferendului cu populația autohtonă. Pe scena culturală și politică a României, unde antisemitismul se propaga pe scară largă, erau multe puncte de vedere. Unii intelectuali, precum Nicola Iorga, considerau, relativ la problema procesului de asimilare, problema evreilor ca având o sorginte economică, determinată de puternica influență a evreilor în lumea economică. Pe de altă parte, alții, precum Al. I. Cuza și O. Goga, considerau evreii ca o etnie periculoasă pentru dezvoltarea economică și politică a României.

Cuvinte cheie: independență, minoritatea evreiască, asimilare, probleme economice, etnie periculoasă

Irina Nastasă, *Emil Cioran – bursier al fundației „Humboldt” 1933-1935*, p. 121.

Rezumat: Studiul analizează empiric etapa biografiei lui Emil Cioran localizată între anii 1933 și 1935. Se analizează anii săi de studii în Germania, ca bursier al Fundației "Alexander von Humboldt". În acest sens sunt prezentate în anexă câteva documente inedite ale acestei perioade, pentru a evidenția mecanismul în care Emil Cioran a obținut bursa în 1933 și extinderea ei în anul următor, și, pentru a oferi anumite detalii privind activitatea lui în Germania, în perioada avută în discuție.

Cuvinte cheie: migrația studenților, Fundația "Alexander von Humboldt", universități germane, propagandă germană.

Alessandro Vagnini, *La Sanità Militare e il Servizio Neuro-psichiatrico dell'Esercito italiano nella Grande Guerra*, p. 135.

Rezumat: *Sănătatea militară și serviciul Neuro-psihiatric al armatei italiene în timpul Marelui Război*. Primul Război Mondial este un moment definitoriu pentru istoria secolului XX. Situația de pe câmpul de luptă a determinat un proces de adaptare a logisticii de susținere a trupelor de pe front. Un alt aspect interesant al războiului a fost noua abordare față de soldați, starea lor morală a devenit importantă la fel ca și sănătatea mintală. Pentru prima dată în istorie avem în față un ansamblu de teorii privind impactul războiului asupra psihicului uman, ceea ce a determinat crearea unui aparat medical complex în serviciul soldaților. În spatele frontului, a fost creată o structură complexă, pentru a servi nevoile răniților și bolnavilor, timp în care studiul psihiatriei s-a dezvoltat vertiginos.

Cuvinte cheie: Marele Război, istorie, psihiatrie.

Alberto Becherelli, *Jugoslavia 1943: l'operazione Weiss nei documenti dell'Archivio dell'Ufficio Storico dello Stato Maggiore dell'Esercito italiano*, p. 148.

Rezumat: *Jugoslavia 1943: operațiunea Weiss în documentele Biroului Istoric al Marelui Stat Major al armatei italiene*. În 6 aprilie 1941, Puterile Axei au invadat Jugoslavia. Înfrângerea dură a însemnat începutul a unui război și mai dur: insurgența contra forțelor ocupante. În Iulie, după atacul german asupra Uniunii Sovietice, a început rezistența partizană, condusă de Josip Broz, cunoscut sub numele de Tito. În 1943 generalul german Staff a plănuit o ofensivă serioasă împotriva partizanilor. Operațiunea Weiss a început în 20 ianuarie.

Cuvinte cheie: Jugoslavia, 1943, Statul independent Croat, Operațiunea Weiss, contrainsurgență.

Cornel Crăciun, *Colectivizarea agriculturii în viziunea cinematografiei românești*, p. 161.

Rezumat: Lucrarea analizează filmele românești din perioada comunistă analizând trei aspecte esențiale. Primul privește modul în care era privit procesul istoric care a dus la instaurarea comunismului. În acest sens se urmăresc două direcții prima privește modul în care aplicarea noilor măsuri menite a transforma agricultura î una socialistă, iar a doua privește „epoca de aur” instituită de Nicolae Ceaușescu. Al doilea

aspect important privește literatura comandată pe baza căreia s-au realizat filmele analizate. Al treilea aspect privește modul în care artiștii interpretează rolurile atribuite.

Cuvinte cheie: istoria contemporană a României, evoluția comunismului în România, transformarea socialistă a agriculturii, filmul românesc în sistemul comunist, teme agrare în filmul românesc.

Studii Europene și Relații Internaționale

Lucian Săcălean, *Reglementări în documente internaționale privind problema națională de la Congresul de la Viena și până la tratatele minorităților*, p.174.

Rezumat: Existența minorităților etnice nu poate fi negociată. Indiferent ce continent avem în vedere, ce perioadă avem în vedere minoritățile au trebuit să decidă pentru ele care sunt cele mai bune tactici de supraviețuire. Introducerea problema minorităților pe agenda internațională a schimbat percepția minorităților. Prin urmare minoritățile rămân un subiect fierbinte în ciuda progreselor făcute. Cât de departe ar trebui să meargă protecția și drepturile lor? Un indiciu prețios poate fi oferit de istorie.

Cuvinte cheie: minorități, legislație, tratate privind minoritățile.

Mihaela Daciana Boloș, *Actul de naștere a mărcii moderne: Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale*, p. 186.

Rezumat: Prezentul studiu analizează unul din cele mai importante momente în evoluția protecției mărcilor, și anume negocierile și adoptarea Convenției de la Paris privind protecția proprietății industriale. Momentul care a generat dezbaterile internaționale a fost Expoziția internațională de la Viena din 1873, când mulți inventatori au protesta împotriva legislației lacunare a Imperiului Austro-Ungar în domeniul proprietății intelectuale. Acest protest a determinat o reacție în lanț privind întregul sistem de protecție a proprietății intelectuale, incluzând mărcile și modelele industriale. Convenția trebuie studiată și înțeleasă în contextul evoluției economice și juridice a timpului, fiind adânc înrădăcinată în aceste evoluții.

Cuvinte cheie: relații internaționale, proprietate industrială, revoluție industrială, mărci.

Didier Blanc, *9 novembre 1989-1er décembre 2009 : la démocratisation de l'Union Européenne*, p. 194.

Rezumat: 9 Noiembrie 1989-1 Decembrie 2009: democratizarea Uniunii Europene. A 20-a aniversare a căderii zidului Berlinului, trebuie să ne îndrepte atenția înspre viitor și nu înspre trecut; un viitor care are ca punct de plecare Tratatul de la Lisabona, tratat care încheie un lung proces de revizuirii inevitabile, dar în același timp dorea largirea Uniunii Europene. Acest proces a fost însoțit de o dublă democratizare: pe de-o parte statele centrale și estice și pe de alta comunitățile europene. Transformările impuse de Tratatul de la Lisabona în domeniul procedurii codeciziei, prin procedura legislativă ordinară, evidențiază nevoia unei bune funcționări impuse de o Uniune democratică și mărită, care este fiica legitimă a fostei lumi de la Yalta.

Cuvinte cheie: Tratatul de la Lisabona, democratizare, legitimitate, codecizie.

Simion Costea, Vira Ratsiborynska, *The management of Russian-Ukrainian relations in the context of the European neighbourhood policy in 2010*, p. 199.

Rezumat: Managementul relațiilor ruso-ucrainene în contextul politicii europene de vecinătate în 2010. Administrația Viktor Yanukovych este caracterizată de apropierea față de Rusia, dar integrarea europeană constituie în continuare o prioritate pentru Ucraina. Cei doi autori analizează acordurile ruso-ucrainene din 2010, și importanța acestora pentru relațiile UE-Ucraina.

Cuvinte cheie: Rusia, Ucraina, Yanukovych, Medvedev, geopolitică, Parteneriatul est-european, Uniunea Europeană.

Peter Van Elsuwege, *The eastern partnership: characteristics and challenges*, p. 205.

Rezumat: Parteneriatul estic: caracteristici și provocări. Parteneriatul Estic ar trebui să faciliteze progresul unor probleme concrete precum liberalizarea vizelor și securitate energetică. Pentru a învinge discursul rusesc bazat pe sfere de influență divergente, Uniunea se confruntă cu provocări privind comunicarea clară a obiectivelor și principiilor parteneriatului estic, ca un proiect pozitiv care promovează prosperitatea, securitatea și stabilitatea, în Europa, care este de asemenea și în interesul Rusiei. Provocarea constă în a trasa o politică de vecinătate europeană coerentă, având în vedere lupta constantă pentru finanțare și influență printre statele membre și statele vecine.

Cuvinte cheie: parteneriat estic, Rusia, Moldova, politică de vecinătate.

Academica DHC la Universitatea Petru Maior

Dennis Deletant, *Televiziunea BBC și revoluția română din 1989*, p. 210.

Recenzii și Note de lectură

Lidia Gross, *Confrațiile medievale din Transilvania (secolele XIV-XVI)*, Ediția a II-a (revăzută și adăugită), Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2009. (**Georgeta Fodor**), p. 221.

Jean-François Dubost, *Marie de Médicis. La reine dévoilée*, Paris, Editura Payot & Rivages, 2009. (**Corina Teodor**), p. 223.

Gundor Kund Botond, *Istoricul Bod Péter (1712-1769)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2008. (**Georgeta Fodor**), p. 225.

Ruxandra Moașa Nazare, *Sub semnul lui Hermes și al lui Pallas. Educație și societate la negustorii ortodocși din Brașov și Sibiu la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, București, Editura Academiei Române, 2010. (**Georgeta Fodor**), p. 227

Fareed Zakaria, *Viitorul libertății în America și în restul lumii*, Iași, Editura Polirom, 2009. (**Giordano Altarozzi**), p. 229

Filipe Carrera, *Networking, Ghid de supraviețuire pentru profesioniști*, București, Editura Rentrop&Straton, 2010. (**Lucian Săcălean**), p. 231.